

Nr 6

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, m. m.

Genom en den 10 december 1954 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 19, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga följande vid propositionen fogade förslag till

1) L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom.

Härigenom förordnas, att lagen den 29 juni 1945 om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, vilken enligt lag den 26 februari 1954 (nr 60) gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

2) L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 29 juni 1945 (nr 522) om kontroll å viss utländsk egendom m. m.

Härigenom förordnas, att lagen den 29 juni 1945 om kontroll å viss utländsk egendom m. m.¹, vilken enligt lag den 26 februari 1954 (nr 61) gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

3) L a g

angående fortsatt giltighet av lagen den 14 december 1945 (nr 885) om administration av vissa bolag m.m.

Härigenom förordnas, att lagen den 14 december 1945 om administration av vissa bolag m. m., vilken enligt lag den 26 februari 1954 (nr 62) gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1945: 887 och 1947: 110.

4) **L a g****angående fortsatt giltighet av lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar.**

Härigenom förordnas, att lagen den 10 juli 1947 om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar, vilken enligt lag den 26 februari 1954 (nr 63) gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

I fråga om de i propositionen anförda skälen får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen.

Lagstiftningen rörande den tyska egendomen i Sverige m. m. har tillkommit för att möta de problem, som efter de s. k. axelmakternas nederlag uppstått beträffande vissa tillgångar i Sverige, nämligen dels i ockuperade länder rövad och sedan hitförd egendom och dels egendom, som av de allierade makterna betraktas såsom tillhörig fientliga rättssubjekt. Lagstiftningen inefattas i fyra olika lagar, nämligen lagen den 29 juni 1945 (nr 520) om återställande av viss från ockuperat land härrörande egendom, lagen samma dag (nr 522) om kontroll å viss utländsk egendom m. m., lagen den 14 december 1945 (nr 885) om administration av vissa bolag m. m. samt lagen den 10 juli 1947 (nr 486) om dödande av vissa utanför Sverige befintliga handlingar. Samtliga lagar gäller, efter vidtagna förlängningar, till och med den 30 juni 1955. För handhavandet av de kontroll- och förvaltningsuppgifter, som avses med denna lagstiftning, har inrättats en administrativ statsmyndighet, flytkapitalbyrån, och en särskild statlig nämnd med väsentligen judiciell funktion, restitutionsnämnden.

Med stöd av den lagstiftning för vilken nu redogjorts bedrives sedan 1945 flytkapitalbyråns verksamhet för att omhändertaga och realisera den tyska egendom, som finnes i Sverige. Genom realisationen förvandlas egendomen i reda pengar, vilka insättes på svensk-tyska clearingkontot i riksbanken.

Rörande den slutliga dispositionen av de tyska tillgångarna i Sverige träffades den 18 juli 1946 i Washington en uppgörelse mellan å ena sidan svenska regeringsrepresentanter samt å andra sidan företrädare för Amerikas förenta staters, Storbritanniens och Frankrikes regeringar. Uppgörelsen förelades riksdagen genom proposition nr 367/1946 och blev av riksdagen godkänd. I korthet innebär denna överenskommelse följande. Sverige åtager sig att fullfölja det nuvarande kontroll- och likvidationsförfarandet. Den genom likvidationen uppkomna behållningen betraktas principiellt som tysk egendom men skall användas för huvudsakligen följande två ändamål: Ett

belopp av 150 miljoner kronor skall användas till inköp av varor för det tyska folkhushållets behov. Resten — som preliminärt uppskattades till omkring 225 miljoner kronor — skall disponeras för betalning av svenska fordringar gentemot Tyskland. En förutsättning för en uppgörelse angående den tyska egendomen efter angivna linjer har från svensk synpunkt varit, att de enskilda tyskar, vilkas egendom likviderats, skall få ersättning för sin egendomsförlust samt att de allierade svarar för att sådan ersättning blir utbetalad.

Fördelningen mellan de svenska fordringsägarna av de för detta ändamål tillgängliga tyska tillgångarna skall ske genom tvångsclearing. I proposition nr 197/1950 hemställde Kungl. Maj:t om riksdagens godkännande av vissa allmänna riktlinjer för en dylik tvångsclearing. Med vissa ändringar, som föranleddes av första lagutskottets i utlåtande nr 30/1950 gjorda uttalanden, godkände riksdagen det i propositionen framlagda förslaget (riksdagens skrivelse nr 356/1950). Verkställandet av tvångsclearing har uppdragits åt en för ändamålet inrättad nämnd, likvidationsnämnden.

Flyktkapitalbyrån har i en den 7 oktober 1954 till justitiedepartementet inkommen skrivelse hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för förlängning ytterligare ett år av restitutions-, kontroll-, administrations- och dödningslagarna. I en vid skrivelsen fogad promemoria har anförts:

I samband med framställningen om förlängning av giltighetstiden för lagarna för tiden den 1 juli 1954—den 30 juni 1955 framhöll byrån, att tidpunkten när byråns verksamhet kunde avslutas intimt hängde samman med vissa på tyskt initiativ inledda förhandlingar mellan Kungl. Utrikesdepartementet om Västtyska Förbundsrepubliken angående bland annat ett komplex frågor hänförliga till den tyska avvecklingen i Sverige. Byrån anförde att det fanns vissa utsikter att förhandlingarna kunde resultera i ett avtal mellan Sverige och Förbundsrepubliken, vilket kunde komma att stadga likvidationsstopp räknat från viss tidpunkt beträffande den tyska egendomen samt friställande av vissa kategorier av egendom. Ehuru det var oklart när förhandlingarna kunde slutföras ansåg sig byrån ha anledning antaga att så skulle ske senast årsskiftet 1953/54. Om så bleve fallet beräknade byrån att kunna väsentligen slutföra sitt arbete med löpande ärenden under första halvåret 1954. Byrån framhöll emellertid möjligheten att förhandlingarna kunde draga ut längre på tiden, varvid fullföljandet av byråns arbetsuppgifter komme att förskjulas i motsvarande mån.

Förhandlingarna ha ännu icke lett till något resultat delvis beroende på att de blivit sammankopplade med en tvist mellan Sverige och de Västallierade makterna angående tolkningen av vissa frågor i Washingtonöverenskommelsen den 18 juli 1946 mellan Sverige och de Västallierade makterna. Detta har medfört, att byråns arbete icke kunnat fullföljas på beräknat sätt. Det är fortfarande ovisst när förhandlingarna kunna slutföras och byrån anser sig icke kunna ställa någon säker prognos i detta avseende.

Med hänsyn till det anförda anser byrån det vara nödvändigt att ha stöd av den ifrågavarande lagstiftningen även efter den 30 juni 1955. Byrån finner det därför erforderligt att giltighetstiden för lagarna ifråga förlänges under ytterligare ett år eller således till och med den 30 juni 1956.

Föredragande departementschefen, statsrådet Zetterberg, har vid lagrådsremissen anfört följande.

Enär avvecklingen av den egendom, som avses med den ifrågavarande lagstiftningen, med hänsyn till vad flyktkapitalbyrån anfört knappast kan väntas vara helt slutförd när giltighetstiden för lagstiftningen den 30 juni 1955 utlöper, bör nämnda lagstiftning, på vilken byrån bygger sin verksamhet, förlängas ytterligare ett år.

Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran.

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,
att förevarande proposition, nr 19, måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 februari 1955

På första lagutskottets vägnar:

EMIL AHLKVIST

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Per Olofsson, Lodenius, fru Gärde Widemar, herrar Lindgren, Theodor Johansson och Ollén;

från andra kammaren: herr Landgren, fröken Öberg, herr Hedqvist, fröken Liljedahl, herrar Jacobsson i Sala, Larsson i Stockholm, Fröding och Larsson i Luttra.

Reservation

av herr *Fröding*.
